

Тонковид А. А.

Українська інженерно-педагогічна академія, Україна

Особливості тривожності учнів 7-8-их класів у процесі навчання

Актуальність дослідження полягає у вивченні психологічної характеристики прояву стану тривожності у підлітків під час учбової діяльності.

Проведене дослідження може бути використано педагогами та вихователями шкіл з метою оптимізації навчально-виховного процесу, а також психологами для складання програм психокорекційної роботи з підлітками.

Тривожність - переживання емоційного дискомфорту, пов'язане з очікуванням неблагополуччя, з передчуттям небезпеки.

На думку А.М. Прихожан, тривожність - стійке особистісне утворення, що зберігається протягом досить тривалого періоду часу [4].

На думку Р.С. Немова, тривожність визначається, як властивість людини приходити в стан підвищеної турботи, відчувати страх і тривогу в специфічних соціальних ситуаціях [3].

Тривожність як властивість особистості багато в чому обумовлює поведінку суб'єкта. Певний рівень тривожності - природна й обов'язкова особливість активної діяльної особистості. У кожної людини існує свій оптимальний або бажаний рівень тривожності - це так звана корисна тривожність. Оцінка людиною свого стану в цьому відношенні є для нього істотним компонентом самоконтролю й самовиховання. Однак, підвищений рівень тривожності є суб'єктивним прояв неблагополуччя особистості. Тривожність робить істотний вплив і на самооцінку дитини. Підвищений рівень тривожності у дитини може свідчити про його недостатню емоційної пристосованості до тих чи інших соціальних ситуацій. Це породжує загальну установку на невпевненість у собі [1].

У дослідженні використовувався опитувальник дослідження тривожності у старших підлітків та юнаків (Ч. Д. Спілбергера, адаптація А. Д. Андрєєвої)[2].

Проаналізувавши отримані результати, ми дізналися, що під час учбової діяльності рівень тривожності у школярів підвищується.

З таблиці 1 бачимо статистично значиму відмінність між тривожністю у звичайному стані та тривожністю під час занять.

Табл. 1

Дослідження рівня тривожності на уроках та у повсякденному житті учнів 7 та 8 класів

Шкали			t
	1 Звичайний стан	2 На заняттях в школі	
Тривожність	19,0±3,8	21,6±3,3	-2,8*

Примітка: 1 – звичайний стан; 2 – на заняттях в школі; * $p \leq 0,01$.

Ми бачимо, що рівень тривожності під час навчання у підлітків вищий ніж у повсякденному житті. Підлітки відчували стан підвищеного психологічного дискомфорту, переживання з приводу подій, які повинні відбутися, стан невпевненості у своїх діях, самонавіювання негативних думок. Це можна пояснити тим, що досліджувані відчували тривогу перед контрольною з географії, де вчитель дуже суворий та вимогливий. Вони були дуже невпевнені у своїх знаннях, накручували собі думки про те, що вони не впораються із завданнями на контрольній, так як частіше за все вони отримували не занадто високі оцінки з цього предмета.

Порівнюємо результати показників по всіх шкалах між учнями 7-х та 8-х класів. З таблиці 1.2 бачимо, що рівень тривожності як у звичайному стані, так і під час навчання вищий в учнів 7 класу.

Можливою причиною такого результату можуть бути взаємовідносини у класі. Учні 7-го класу можуть відчувати тривожність через те, що не належать до певної групи. Можливо вони мають певні комплекси, через що їм важко об'єктивно оцінити як до них відносяться однолітки. Також рівень тривожності безпосередньо залежить від характеру особистості.

Табл. 1.2

Особливості емоційних переживань учнів 7 та 8 класів

Тривожність	Класи		t
	7	8	
Звичайний стан	19,7±3	18,3±4,5	1,0
На заняттях в школі	22,2±3,8	21,1±2,8	0,9

У ході проведеного дослідження ми отримали наступні дані: було встановлено, що рівень тривожності під час навчання вищий, ніж у повсякденному житті. Це можна пояснити віковими особливостями та тим, що після діагностики їх чекала важка контрольна. Також у ході дослідження ми не виявили статистично значущої різниці рівня тривожності між учнями 7 та 8 класів. Емоційні переживання залежать від особистісних характеристик підлітка та відношення оточуючих до нього, тому це велика платформа для подальших досліджень.

Література:

1. Андреева А.Д. Опросник исследования тревожности у старших подростков и юношей (Ч.Д. Спилбергер, адаптация А.Д. Андреевой) // Диагностика эмоционально-нравственного развития / ред. и сост. И.Б. Дерманова. — СПб.: Питер, 2002. — С. 75–80.
2. Захаров А. И. “Неврозы В Дітей”, изд-во “Дельта” , Спб, 1996- 447 с.

3. Немов Р.С. Психологія. Підручник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів у 2-х кн. Кн.2. Психологія освіти. - М., 1994. Психологія сучасного підлітка. /За ред.Д.І. Фельдштейна. - М., 1987- 651 с.
4. Прихожан А.М. Тривожність у дітей та підлітків: психологічна природа і вікова динаміка. - М.: Московський психолого-соціальний інститут// Воронеж: Видавництво НВО "МОДЕК", 2000. (Серія "Бібліотека педагога-практика"). Психологічний словник// під ред. Давидова В.В. - М., 1983- 305 с.